

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะเวลาที่ผ่านมาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานภาครัฐในการรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นตลาด โดยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้ร่วมกันพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้ว่าการเติบโตทางการท่องเที่ยวจะอยู่ในอัตราที่น่าพอใจแต่สภาวะการแข่งขันในภูมิภาคกลับทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศต่างๆ ในเอเชียแปซิฟิก เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ฮองกง เวียดนาม และจีน ล้วนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวและดำเนินงานด้านการตลาดอย่างเข้มข้น โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ไปท่องเที่ยวในประเทศของตนอย่างมาก

เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงต้องนำกลยุทธ์ในการส่งเสริมสินค้าการท่องเที่ยว โดยใช้กลยุทธ์ การสร้างแบรนด์ ประเทศไทยให้เป็นที่ประทับใจและจดจำ เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยการเจาะพื้นที่ใหม่ในตลาดหลัก รักษาส่วนแบ่งตลาดโดยการนำเสนอแหล่งท่องเที่ยวบริการ กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่เสริมสร้างศักยภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยพัฒนาระบบการตลาดออนไลน์ ทำการตลาดร่วมกับพันธมิตร (www.businesssthai.co.th)

พื้นที่ตำบลบ้านแซว ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา ที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง บ้านเรือนราษฎรส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณที่ราบริมฝั่งแม่น้ำ และอีก 5 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นชาวไทยภูเขา ตั้งอยู่บนภูเขาสูงด้านทิศใต้ของตำบล ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติ สบกกฝั่งขวามีแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ ได้แก่ลำห้วยแม่แอบ ร่องขุน ลำน้ำบาง แม่น้ำกก หนองน้ำ แม่น้ำห้วยกว๊าน และมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งดินแดนประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แต่เดิมพื้นที่ตำบลบ้านแซว อยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเชียงแสนทั้งหมดเมื่อ พ.ศ. 2529 จึงแยกเขตการปกครองตำบลขึ้นใหม่ คือ ตำบลแม่เงิน ในช่วงปี พ.ศ.2508 – 2523 ตำบลบ้านแซวเป็นพื้นที่เขตลี้ซิมพูที่มี การเคลื่อนไหวของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ มีการใช้กำลังเข้าปราบปรามทำให้สูญเสียกำลังทั้งสองฝ่าย จนในปี พ.ศ. 2514 อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย นายประหยัด สมานมิตร ถูกยิงเสียชีวิตในพื้นที่บ้านห้วยกว๊าน หมู่ 9 เนื่องจากเดินทางมารับผู้เข้าร่วมพัฒนาชาติ ไทยในพื้นที่ จากเหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้การพัฒนาในตำบลบ้านแซวเป็นไปอย่างล่าช้า จนถึงสมัยรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้ประกาศใช้นโยบาย 66/23 โดยใช้การเมืองนำทหาร เหตุการณ์บ้านเมืองสงบลง และตำบลบ้านแซวจึงได้รับการพัฒนาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันตำบลบ้านแซว

เป็นสถานที่ก่อสร้างท่าเรือแห่งที่สองของอำเภอเชียงแสน เป็น แหล่งศึกษาดูงานของนักท่องเที่ยวกลุ่มหน่วยงาน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจาก ตำบลบ้านแซว เป็นองค์กรที่ได้รับรางวัล modern nice office 5 ต. ระดับห้าดาว มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจคือการเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด เป็น สัตว์สัตว์เศรษฐกิจของชุมชน การเลี้ยงหมูลุ่มตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และจากการที่มีที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงมีชนเผ่าหลากหลายจึงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวเช่น การชมวิถีชีวิตชนเผ่า 9 ชนเผ่า เทียวหาดหินนวดเท้าเพื่อสุขภาพ แอ่วลาว ...ล่องแม่น้ำโขง หรือชมทัศนียภาพ หาดทรายขนาดใหญ่ริมแม่น้ำโขงและการกราบไหว้พระธาตุที่มีอายุเก่าแก่กว่า 100ปี สิ่งที่น่าสนใจยิ่งไปกว่านั้นก็คือ พื้นที่วิจัยเป็นพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขงนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้ทั้งทางบกและทางเรือ เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้สะดวกกล่าวคืออยู่ฝั่งตรงข้ามกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำและอยู่ในเส้นทางนักท่องเที่ยว R3E ในปัจจุบัน

เป็นที่ทราบกันว่าอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของเป็นอำเภอที่มีนักท่องเที่ยวมากเป็นอันดับต้นๆ ของจังหวัดเชียงราย การพัฒนาเส้นทาง R3E จากนครคุนหมิง ผ่านสิบสองปันนา สปป.ลาวและเข้ามายังอำเภอเชียงของจะเป็นผลดีต่อการท่องเที่ยวในเส้นทางนี้ แต่ปัจจุบันยังไม่มี การพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างอำเภอเชียงของและอำเภอเชียงแสน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ จะพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในตำบลบ้านแซวซึ่งอยู่ระหว่างอำเภอทั้งสองเพื่อเป็นการเพิ่มเติมส่วนที่ขาด (Missing Link) ของการท่องเที่ยว โดยที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาทุกขั้นตอน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยวในอำเภอเชียงแสน
- 2.2 เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวของตำบลบ้านแซวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ และเส้นทาง R3E
- 2.3 เพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเมืองโบราณสุวรรณโคมคำใน สปป.ลาว

3. ขอบเขตของการวิจัย

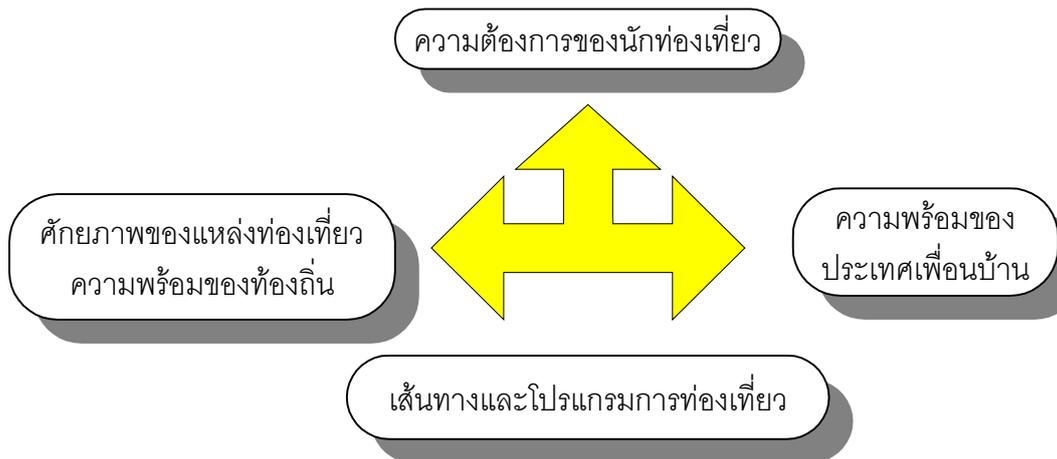
ขอบเขตการวิจัยครั้งนี้คณะวิจัยได้กำหนด ให้พื้นที่ ตำบล บ้านแซวเป็นพื้นที่วิจัยโดยเชื่อมโยงกับพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของและเมืองโบราณสุวรรณโคมคำของ สปป.ลาว

3.1 ขอบเขตด้านประชากร มี 3 กลุ่มคือ

- 3.1.1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในอำเภอเชียงแสนและอำเภอเชียงของ
- 3.1.2 ผู้นำและสมาชิกของชุมชนในตำบลบ้านแซว
- 3.1.3 ผู้แทนหน่วยงานทางการท่องเที่ยวและสื่อมวลชน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

- 3.2.1 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
- 3.2.2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน
- 3.2.3 เส้นทางการท่องเที่ยว

ภาพที่ 1-1 กรอบแนวคิดในการสร้างเส้นทางท่องเที่ยว

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 จังหวัดเชียงรายมีเส้นทางท่องเที่ยวใหม่เพื่อนำเสนอต่อนักท่องเที่ยวเสริมต่อ จากเส้นทางท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม
- 5.2 เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านในการร่วมมือพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกัน
- 5.3 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล
- 5.4 เป็นต้นแบบในการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้แก่องค์กรท้องถิ่นอื่น ๆ
- 5.5 สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านการท่องเที่ยวสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอนได้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการของการ พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยว ใหม่ ในพื้นที่ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ชุมชนในพื้นที่ของ ตำบลบ้านแซว อำเภอเชียงแสน จังหวัด เชียงราย

การเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน หมายถึง การสร้างเส้นทางท่องเที่ยว ในตำบลบ้าน แซวให้เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใน สปป.ลาว

ความคิดเห็น หมายถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางท่องเที่ยวของอำเภอ เชียงแสน

ความพึงพอใจ หมายถึงความพึงพอใจของผู้ร่วมทดสอบเส้นทางใหม่

ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึงการพิจารณาองค์ประกอบ 6 ประการ (6As) ของ แหล่งท่องเที่ยว แบ่งเป็นองค์ประกอบหลัก 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (Amenities) และ องค์ประกอบเสริม 3 ประการคือ บริการเสริมที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้จัดหาขึ้นมาเอง (Ancillary Service) ที่พัก(Accommodation) และ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงสุดให้เป็น ศูนย์กลางของเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ของตำบลบ้านแซว